

Depozito Sistemi Doğru Kurgulanmalı

01 Ocak 2022 tarihi itibariyle hayatımıza girmesi beklenen depozito sisteminin nasıl işleyeceği ve sektöre olası etkilerini değerlendiren Plastik Sanayicileri Derneği (PAGDER) Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Gülsün, “Depozito sisteminin, sektör paydaşlarını ve sanayicilerini kapsayıcı şekilde kurgulanıp kurgulanmayacağı konusunda belirsizlikler devam ediyor. Bu sistem özellikle Batı Avrupa ülkelerinde uzun yıllardır uygulanıyor olsa da her ülkenin kendi gerçeklerini göz önünde bulundurarak, kendi özgün şartlarına uygun bir sistem kurgulaması depozito uygulamasının başarıya ulaşması açısından büyük önem arz ediyor” dedi.

Depozito Uygulaması Temiz Atığa Erişimi Kolaylaştıracak

İlk aşamada plastik, cam ve metal içecek ambalajlarını kapsayacak olan depozito uygulamasının geçmişte kısmen de olsa ülkemizde uygulanmakta olduğunun altını çizen Selçuk Gülsün, “Bizim uzun yıllardır hayata geçmesi için talepte bulunduğumuz bir uygulama olmakla birlikte depozito sistemine tüm atık yönetimi sorunlarını çözecek bir sihirli değnek muamelesi de yapmamak gerekiyor. En nihayetinde depozito uygulamaları ambalaj atıklarının tamamını kapsamadığı gibi yürürlükte olduğu hiçbir ülkede de %100 geri dönüş başarısına ulaşmıyor ve tüketilen ambalajların bir kısmı sistemin dışında kalıyor. Öte yandan, geri dönüşüm sektörünün ihtiyaç duyduğu kaliteyi yakalayabilmesi açısından atıkların depozito sistemi ile toplanmasının önemi büyük. Plastik sektörü özelinde bakıldığında depozito sistemine ilk aşamada dahil olacak PET ambalajlardan elde edilen geri dönüşüm hammaddeye olan talebin tüm dünyada hızla arttığını gözlemliyoruz. Bilhassa tekstil ve içecek sanayicilerinin başını çektiği talep artışının karşılanabilmesi adına geri dönüşüm sektörünün yüksek kalitede atığa ulaşılabilmesini sağlamak gerekiyor. Bu noktada da depozito sisteminin çok faydası olacağı aşikar” dedi.

Yanlış Uygulama Zarar Getirebilir

Toplama-ayrıştırma tesisleri, geri dönüşüm tesisleri ve sivil toplum kuruluşları gibi Türkiye geri dönüşüm sektörünün tüm paydaşlarının yanı sıra depozito sistemine dahil olacak içecek ambalajlarını piyasaya süren işletmeleri ve depozito toplama noktası olarak hizmet verecek olan perakendecileri de sürece dahil eden ve konunun tüm paydaşlarının üzerinde antant kalacağı bir sistem kurgulanmaması halinde depozito uygulamasının yarardan çok zarar getirmesi ihtimalinin göz ardı edilmemesi gerektiğini belirten Gülsün, “Bilindiği üzere özellikle plastik ve metal içecek ambalajları toplama-ayrıştırma tesislerinin gelirinin önemli bir bölümünü oluşturmakta. Depozito sistemi ile bu ambalajların atık kaynağından ayrılması bu tesislerin faaliyetlerini devam ettirmesini zora sokabilir. Bu sebeple kurgulanacak depozito sisteminin bu tesisleri de kapsayacak şekilde kurgulanmasına özen gösterilmelidir. Gündemde olan kurguların bazılarında ülkenin belirli sayıda bölgeye ayrılması ve bu bölgelerin tüm depozito hakkının ihale ile tek bir işletmeye verilmesi düşünülüyor. Bu gibi sistemler mevcut tesislerin atıl hale gelmesine sebep olacağı gibi geri dönüşüm sektörünün ana hammadde kaynaklarından bazıları üzerinde de monopol yapılar kurulmasına sebep olacaktır. Gene benzer şekilde

depozito sisteminin finansmanını sağlayacak olan içecek ambalajlarını piyasaya suren işletmelere de en az yükü oluşturacak kurguyu oluşturmak gerekiyor” dedi.

İlk Aşamada Tam Otomasyon Beklenmemeli

Depozito sisteminin ilk hayata geçeceği dönemde depozito iade makinelerinin çok yaygın olarak bulunmasının gerçekçi bir beklenti olmadığını dile getiren Gülsün, “Malum bu otomatlar gerek yatırım maliyeti gerek kapladđı alan bakımından perakendecilere belirli bir yük oluşturacaklar. O sebeple kademeli bir geçiş öngörmek daha sağlıklı olacaktır. Kaldı ki hali hazırda uzun yıllardır depozito sistemini uygulayan ülkelerde dahi manuel toplama yöntemi hala uygulanmaktadır. Esasen geldiğimiz noktada teknoloji de depozito sisteminin manuel olarak yürütülebilmesine olanak sağlıyor. Özellikle karekodların ürün bazlı olarak oluşturulabiliyor olması ve hata paylarının çok düşük olması tüketiciden depozitolu ambalajları alacak olan perakendecilerin ambalajın uygunluğunu cep telefonu ile belirleyebilmesini de mümkün kılıyor. Üstelik bu teknolojiler sayesinde ülke çapında depozito sistemine yapılması gereken toplam yatırımın da çok daha makul seviyelere gerileyeceğini öngörmekteyiz” dedi.